

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnishvu mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto celoletno K 29.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1.70. — Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnishvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLIT. DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnishvu: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo urednistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Kranjsko dež. gospodarstvo.

Naši klerikalci so zelo hudi, ako se jim omeni deželno gospodarstvo. Pravi, da drugi o takih rečeh nič ne razumejo in da nimajo pravice o tem govoriti in pisati. Ako so deželne finance slabe — pravijo — bo že čez čas boljše, ker smo denar dali na take kraje, da bo prišel deželni blagostanja in ljudem dobička. Tako tolažijo klerikalci tudi svoje volilce. In tako res marsikdo misli, da so napadi na deželno gospodarstvo neosnovani, in da je vse v najlepšem redu. Toda zadnja številka »Vede« prinaša temeljit članek bivšega poslanca Mandelja. Mandelj — kakor je znano — je odložil svoj mandat, ravno zaradi deželnega gospodarstva. Že pri svojem odstopu je podal kratak spis pod naslovom »Zakaj sem odložil mandat«, v katerem je pojasnil stanje kranjskega deželnega gospodarstva.

Ze takrat so bila Mandeljev odkritja klerikalcem zelo neljuba — toda potlačili so jih in poklicali so namesto Mandelja — kapaciteto žužemberskega Vehoveca. Gospod Mandelj pozna danes naše deželne finance zelo dobro, zato mu gre v tem beseda. Kdor se hoče natančneje prepričati — naj prečita »Vedo«; kajti le iz celega članka se dobi celoten pregled. Tu podajamo le nekaj podatkov. Mandelj podaja pregled od leta 1907., ker od te dobe vladajo klerikalci po svoji volji. Zato primerja razvoj od leta 1907. in pride do zaključka, da stoji kranjsko deželno gospodarstvo zelo slabo.

Po posnetku sumarija dohodkov in stroškov deželnega zaklada pojasnjuje: Resni dohodki leta 1910. so nasproti onim leta 1907. višji za okroglo 700.000 kron, redni izdatki leta 1910. pa po odbitku rednega izdatka za elektrarno in odplačilo dolga gledališkemu zakladu z okroglo 235.000 K pa višji kakor leta 1907. in sicer zato okroglo 1.170.000 K. Ta rezultat — pripominja Mandelj — nam kaže, da zvišanje rednih izdatkov rase močnejše nego zvišanje rednih dohodkov. Avtor se nadalje ozira na računsko poročilo za leto 1910., ki je za primerjavo porabilo tudi leto 1907. Po pisateljevi kalkulaciji je rezultat primerjave drugačen kakor po poročevalcih. G. Mandelj pravi: »Za leto 1907. sem natančno sledil argumentaciji gospoda poročevalca v računskem sklepu za l. 1910. Kalkulacijski izkaz pokaže, ako se trdi, da ima leto 1910. »prav za pravega« primanjkljaja le za 89.187 K 10 vin., da izkazuje leto 1907. uvaževanja vreden pribitek 837.508 K 37 vin., ne pa 13.794 K 12 vin. deficita. Ta primerjava kaže, da je bilo poročevalcu na tem, da pokaže za leto 1910. kar mogoče ugoden gospodarski uspeh.« Gospod Mandelj pa pravi, da leto 1910. finančno ni bilo tako ugodno, kakor bi se dalo sklepati po poročevalcih. Besedah Prebitek per 151.142 K 27 vin. — pravi — je mogoče zato, ker se je seglo po rezervah in so se najela izposojila. Po Mandeljevi kalkulaciji je deželni zaklad sklenil račun z efektnim primanjkljajem 609.577 K 73 vin. Potem je Mandelj sestavil primerjalni izkaz o imovini drugih zakonov, izvzemši gasilski zaklad, ki nima vpliva na primerjavo in ustanovni zaklad, ki ne tvori deželnega premoženja. Po tem izkazu se je imovina v treh letih izmanjšala za 1.036.504 K 36 vin. Po primerjavi dolgov pa prihaja do zaključka, da se je čista imovina tekom treh let znižala za 480.000 K, t. j. 17,2 odstotka. Temu rezultatu dokazuje: »Iz te činjenice izhaja logična posledica, da smo na začetku pota, ki pelje navzdol. Padanje čiste imovine v geometrični progresiji je neizogibno ako so redni do-

hodki ne zvišajo ali pa izdatki ne skrajšajo. Ni treba biti prerok in vendar se s sigurnostjo sme trditi, da bo končna bilanca za samo leto 1911. pokazala še znatnejši upadek na čisti imovini; kakor zadnja triletna doba skupaj, in čisti vsega tega bo — kakor stvari stoji — da bo skromna čista domovina prav v kratkem porabljena.«

Na koncu pravi Mandelj: Pravega gospodarskega deficita pri deželni zakladu za leto 1910. je bilo brez dvoma 600.000 K. Da po ti poti naprej ne-smo več, je vsakemu jasno. Toda glede ureditve deželnih financ neče nikdo storiti odločnega koraka.

Nazadnje govori Mandelj tudi o učiteljskih plačah. Pravi, da je to vprašanje najnujnejše.

»Učitelji ginevsjo. Povsod v izobraženih stanovih opazamo nadprodukcijo, le rešitev je vsakdanj manj... V l. letniku ljubljanskega učiteljskega je letos samo še 18 gojencev.«

Mandelj primerja plače učiteljev in pravi, da te številke govore tako razločno in glasno, da je vsak komentat odveč. O Mandeljevih izvalanjih se bo gotovo še mnogo pisalo, zato opozarjamo nanje.

Tisočaki čez okno za novo cesio.

Zgorej smo rekli, da se neposredno pred Novim mestom glede prometnih ovir na tej deželni cesti ni prav nič storilo. To trditve namre resnici na ljubo nekoliko vtesniti. Kajti za silo se je vblazil preje strmi klanec pod Rozinim gradom, ob iztoku Težke Vode v Krko, torej prvi klanec iz Kandije proti Drski. Dokler je bil omenjeni grad v posesti rodbine Rozina, dokler je bil promet na tej cesti najbolj živahen in oblažitev tega klanca tudi zaradi tik ležeče bolnice Usmiljenih bratov res nujno potrebna, se ta klanec kar ni hotel ponižati. Pa glejte: Komaj se je Suki je na gradu svoje tače dobro in trdno vsedel na »Kamena«, se je klanec pod gradom ponižal tako, da je novi gospodar brez težavke se z Licklom pripeljal tik do stopnišča svoje rezidence na »Kamenu«. Da, taki čudeži se gode še danes.

Vsaj temu napredku nihče ne oporeka, nasprotno še vesel ga mora biti vsakdo. Čudno pri tem je le to, da se dva streljaja oddal najhaja drugi, eden najhujši in najnevarnejši klanec, ali ta klanec je ostal še danes tak, kakor je bil, ko so ga stari novci zgradili, ki so imeli posebno veselje graditi čim več klanecv. To se je ljudem zazdelo tako čudno, da so se dobili poredneži, ki so dejali, da če bi Suki je imel svoj »Kamen« le nekoliko nižje zgoraj, nego malo višje, torej ravno nad tem drugim najbolj razvitim klancom, bi se bil čisto gotovo pred visokim gospodom Suki jetom ta drugi klanec ponižal, oni prvi pa ostal, kakor je ostal ta, v bližini katerega Suki je slučajno niti koščka njave nima.

Tako so modrovali poredneži, ki še danes ne morejo prav verjeti, ali je Suki je svoj »Kamen« preuredil v sedanjim modernim stan s svojim denarjem, ali s pomočjo kake druge javne blaginje.

Pa kar taki poredneži gobezdajo, na to se resen človek ne sme ozirati. Vsekakor pa je ostala uganka še do danes nerešena, zakaj se je ravno manjši klanec pred Suki jetovim gradom brez vsake posebne debate ponižal in nasprotno, zakaj pa je ostal njegov bližnji voznikom najbolj težavni in nevarni sosed pred Dr-

sko še danes tak, kot so ga naredili pred dvainmili leti.

To bi bilo na zgoreno trditve en popravek. Drugi datira pa le par let nazaj. Namreč popravi se je tudi onostran Drske tretji klanec, ki je bil približno tak kot oni prvi pod Suki jevim »Kamnom«. Veste kdo je to delo izvršil? Sam priprosti cestar, Martinček po imenu. Tega moža je župan Zure vdnjal kot cestarja. In tudi tu so imeli poredneži svojo posebno sodo. Martinček stanuje na Brodu, onokraj tega tretjega klanca. Ker se njegovo delo osredčuje včinoma le v Kandiji in včinoma le okrog Stemburjeve gostilne, od njegovega doma pa do Kandije pa so razen tega tretjega vsi klaneci obrnjeni navzdol, so poredneži hoteli vedeti, da je Martinček ta klanec samo zato odkopal, da po znižanem koncu lagije hodi v svojo službo v Kandijo.

Tako čeljustajo poredneži o znižanju tega tretjega klanca.

Ta sam na sebi malenkosten dogodek pa je v zrcalu novega projekta, h kateremu ma prispevati vsa dežela, velikega pomena. Martinček, priprosti cestar nam je s tem doprinesel dokaz 1. da se preložitve manjših klanecv prav lahko izpelje brez vsakih dragocenih komisij in inženierjev. Martinček je od Stemburja za svoje delo dobil 10 K nagrade, vsi ostali stroški pa niso mogli znašati 50 K. Pa recimo, da je vse skupaj stalo 100 K, ali s tem izdatkom je sedenim prometnim razmeram primerno prav dobro odstranjena zopet ena glavnih prometnih ovir na tej cesti. Kakor se je in, bi se dali z malimi stroški odstraniti tudi vsi ostali manjši klaneci in že zdavno popreje.

Drugič, da se dajo, da se je dal ta manjši in oni večji klanec pod »Kamnom« posekati in ponižati tudi vsi ostali klaneci do Srebrniča, pa tudi ni tako daleč, kakor sta kandijanska modrijana napravila načrt z preložitve stare, torej izpeljavo nove ceste. Če sta se dva klanca že preložila, zakaj bi se ne preložili še oni ostali, izmed katerih prideja resno v poštev le veliki klanec pred Drsko pa bo sedaj tem lažje regulirati, ker ga ob vzhodni preseka proga belokranjske železnice.

Ali modrijana iz Kandije imata svoje, posebne in morda tudi osebne razloge, da sta se prav sedaj, ko vesta, da se da novi deželni cestni zakon izobraziti in v privatno svrhe, se vsa resno zavzela, da se tresniti najbrže njihju stari načrt. Načrt namreč, da se ta zadnji del deželne ceste, ob katerem stoji vse vasi desnega brega Krke od Valte vasi do Novega mesta oziroma ozir. Kandije, kratkoma opust, namesto tega pa izpelje nova cesta po popolnoma neobljudenem delu, daleč v stran od vasi, po samih poljih in dragah, po dolgih ovinkih in se koncem Broda zapelje zopet na staro cesto. Po tem načrtu se nova cesta odcepi pri bolnici Usmiljenih bratov uporabi pri Suki jevim svetni mali del okrajne ceste na Rasen, nad železniško postajico desno proge pa krene v smeri Zurevega posestva desno kakor rečeno po terenu, kjer so sama polja Vaščanov iz Broda in Drske. Pri zadnjih liših na Brodu se potem spoji s staro cesto, pa kmalu zopet uporabi novo smer po polju, da seizogne zadnjega neznanega klanca na skrajnem koncu Broda. Pred Srebrnicam pa, kjer se je pred kakimi 30 leti del ceste reguliral, bočejo izpeljati novo cesto desno od stare po sredi od Witschel-jevega posestva, tako da pride ravno pri prvi liši v Srebrniča zopet na staro cesto vrnjati.

Ta projekt bi stal z odkupom zemljišč približno 80. do 100.000 K in sicer ne glede na to,

koliko bi vsled tega projekta bili oškodovani prav vsi prebivalci vasi, skozi katere vodi sedaj stara cesta.

Nasprotno pa bi razmerno preseka klancev in zraščanje nižin stare ceste stalo komaj 5. do 7.000 kron.

Davkoplačevalci dežele Kranjske daje o tem resno razmišljati, če ima dežela sprčo drugih važnejših prometnih zgradb v drugih de- lih dežele res toliko odveč denarja, da se s tem drugim načrtom ugodi želji dveh modrijanov iz Kandije, ki bi pri vresničenju tega projekta rada napravila dobro kupčijo s svojimi posestvi in katerih eden celo želi, ostati še tako dolgo župan, da bo po tej novi, ravni cesti z lah- koto vozil na svoje njive — gnoj.

Nismo še izrekli zadnje besede o tem ne- bodigatreba in dragem projektu. Ampak pove- dali smo upamo že dovolj dovolj, da davkopla- čevalci dežele Kranjske odprejo že sedaj svoje oči, kajti takih projektov očignega koruptnega zapravljanja deželnega denarja imajo klerikal- ci po novem cestnem zakonu še več.

POLITIŠKA KRONIKA.

Pločaj na Ogrskem se preko nedelje ni izpremenil, opozicija je pripravljena na vse, splošno mnenje pa je, da tako ne more iti na- pred, da se Tisizina strahovlada ne more vzdr- žati dolgo časa. Značilno pa je, da se celo v magnatskih krogih s skrajno nezadovoljnostjo opazuje počelje zločinškega predsednika. Vznemirjenje protesta proti dogodkom v pose- ski zbornici, ki so potepali v prah idejo in na- čelo parlamentarizma in ustave, kar torej tan- gira tudi magnatsko zbornico, je nekaj članov začelo nastopati z agitacijo, da se tudi v mag- natski bornici nastopi proti brambni predlogi z ozirom na nezakoniti sprejem iste v poslan- ski zbornici. Nekaj članov magnatske zbor- nice pa naravnost zagovarja obstrukcijo. Med temi je celo grof Deszeffy, bivši predsednik magnatske zbornice, ki je na glas najodlič- nejšega in najuglednejšega velikaša in člana magnatske zbornice. Ta agitacija v magnatski zbornici daje vladi precejšnjih skrbi, ker je pač redko, da bi v magnatski zbornici nastal odpor proti vladnim predlogom.

Bolgarsko - rumunski konflikt. V zadnjem času se je opazovalo že del časa, da vladajo med Rumunsko in Bolgarsko jako hladne raz- mere. Povod tega nesporazuma je iskati v stališču Rumunske, ki odklanja vsako sodelo- vanje v rešitvi balkanskega vprašanja oziraje se na dejstvo, da Rumunska ni direktno za- interesirana na stvari. Ko je vsled italijanske akcije v Dardanelah, Turčija zaprla promet skozi to morsko ožino, je Bolgarska, ki je bila vsled te odredbe enako oškodovana kot Ru- munska intervenirala v Bukaresti glede sku- pne akcije v Carigradu v protest turškega sklepa. A odgovor rumunske vlade na to bol- garsko intervencijo je bil hladen in skrajno žaljiv ter izzivalen. Ta rumunski odgovor, ki ga je podal v imenu vlade ministrski predse- dnik Majoresco bolgarskemu poslanku Kalin- kovu, se glasi: Rumunska ne stori v darda- nelskem vprašanju nikakega koraka v Cari- gradu. Ako je gotov v ostalih državah sklep, da se v Carigradu intervenira in na ta način pritiska na turško vlado, balkanske države v tem vprašanju ne morejo in ne smejo računati na nas! Pooblašam vas, da obvestite svojo vlado, da je rumunska vlada pripravljena v slučaju bolgarsko - turškega konflikta za vsa-

v klišurskem požarju...«

Ognjanov mu pove z nekaterimi bese- dami, kaj se je zgodilo.

»Tako te, brate, gorje, dalje ne pridružu- jem,« reče doktor ganjen.

Ognjanov nekoliko premišljuje, potem pa reče ganjen:

»Pri tem pada na tehtnico še to: Rada je moja; pri poslednjem svojem odhodu od tod sem se poročil z njo... pred Bogom; a name- sto prstanov sva zamenjala prisego... Ne morem je pustiti, razumeš? in ako enkrat srečno desnem na Rumunsko, pokličem jo tie- kaj, da bo delila z menoj bedo, glad in trplje- nje, iz katerega obstoji življenje izselnikov... O, ona pride z veseljem, da se udeleži moje usode, kakor se je udeležila tukaj... Ona je junakinja v svoji ljubezni, njenega srca ne dam za ves svet...«

Raz doktorovega lica je žarel zanos. »Napotim se, ko se zmrzam in še v tej noči se vrnem semkaj. In zagotavljam te, da se vrnem živ in zdrav. Sedaj, dragi doktor, ne umrem in nočem umreti, ker tudi Rada živi za - me in Bolgarska še ni svobodna...«

XV. Snidenje.

Doktor pogleda skozi špranjo.

»Nekdo gre, Marica!« reče.

Ognjanov tudi vpre pogled v dolino.

»Ne, ni Marica. Marica je manjša in v beli opravi.«

»Ta ima črno obleko, v roki nosi čuljo.«

»Rada!« zakliče Ognjanov ter skoči po- koncu.

Tudi doktor poskoči.

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvobo- ditvijo.

Episal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

»Koliko nesreče v tem kratkem času!... On jo je ugonobil, ta podlež!« zakriči Ognja- nov.

»Da, on jo je ugonobil.«

In doktor mu je s solznimi očmi pravil o njeni smrti.

Ognjanov ganjen ga prime a roko.

»Brate, midva sva enako nesrečna.«

Sokolov ga vprašaje pogleda.

»Lalka, tvoja draga Lalka,« povzame Bojčo žalostno, »se nahaja v grobu, v grobu je tudi ona, katero sem jaz ljubil... izgubljena je za - me...«

»Ne, tvoja Rada živi, nahaja se v Beli Cerkvi,« zakliče živo doktor.

Živi?... če tudi živi, toda za - me je mrtva...«

Sokolov ga začuden pogleda.

»Da, umrla je enkrat za zmerom!« ponovi Bojčo mračno »nesrečni Kandov... Bog mu naj to odpusti!... Čemu sem ga preživel?

Doktor izbuli nanj oči.

»Bojčo, ali se nisi spri s Kandovim v Kli- suri?«

Da, na smrt.«

»Radi Rade?«

Ognjanov postane zbezan.

»Ne govoriha več o tem.«

»Ali pa nisi znorel, Bojčo? Imaš Rado na sumu? To je nekaj, kar razburja človeka.«

»Razburja? Smatral sem jo za čisto ne- dolžnost, a kaj je nastalo iz tega?« vzdihne Ognjanov. »Verjel sem ji, ljubil sem jo, a še kako. Tudi domovina se mi je dozdevala ta- krat svetlejša, imel sem večje zaupanje v sa- mega sebe in moj pogum je bil nesposoben... A kakšen potlačujoči vdarec! Predstavi si... Zadoščuje ti povedati, da se v Klisuri nisem bil s sovražniki z nadejo, da jih zmagam, mar- več da umrem pod njihovimi ranami... Ni treba ti praviti...« In Ognjanov je otožno po- besil glavo.

»Motiš se, Rada te je zvesto ljubila, ljubi te tudi še sedaj, samo da je zelo nesrečna in obrekovana, a to od tebe prvega!« reče dok- tor razdraženo.

Ognjanov vrže nanj pogled, poln očita- nja.

»Doktor, pri spominu na revnega Kan- dova, nehaj mi o tem dalje govoriti!«

»Uprav to hočem, da bi bil tudi spomin Kandova očiščen tvojega suma... Ne daj pro- stora tem mislim,« je nadaljeval... »On se je zares približeval Radi... Toda poznal si ga, več kak idealist je bil in kako lahko se je razvnel... Ta nepojmljiva strast ga je pri- vedla do tega, da se je oddaljeval od občin- stva ter zapustil tudi komitet... toda ta ni povzročila nikake promene v Radinih občut- kih; pa tudi sam Kandov je od daleč ni žalil s kakim nepoštenim predlogom... Vsled sra- mežljivosti se ti Rada ni zmenila o tem, vse- kako pa se je pritoževala pred Lalko črez to Kandovo platonično ljubezen... Nu, dobro, da sem se spomnil, čitaj njegovo pismo od 19. ap-

rila onega dne, ko se je napotil za njo v Klisuro. Netkovič mi ga je oddal...«

In Sokolov vzame iz svoje listnice pismo Kandova ter ga da Ognjanovu.

Bojčo urno spreleti z očmi po vrsticah in v očeh se mu zalesketajo solze. Srečen izraz se zaigra za trenutek na njegovem licu.

»Hvala, Sokolov, tvoje pojasnilo mi je od- valilo raz mojih prs grozno breme. Ti si pre- novil in osvetlil mojo dušo.«

»Uboga Rada, kako bi bila srečna, ko bi to vedela. Nisem vtegnil sniti se znjo, toda spoznal sem, da je zelo brezupna, očitvidno radi tebe, ker si domišljuje kakor tudi ostali, da so te ubili... Napiši in pošlji ji nekoliko vrstic, predno se razideva, da jo potolažiš, re- vico.«

»Kako, naj bi ji poslal?«

»Piši ji, človečnost sama to zahteva.«

»Uprav človečnost zahteva, da ji naj ne pišem, marveč jaz sam pojdem k njej, da jo na kolenih prosim odpustanja... Bil sem krut proti Radi do skrajnosti!« zakliče Ognjanov.

»Da, sam bi ti svetoval, da to učiš, toda sedaj je to nemogoče.«

»Nemara je to nemogoče, toda jaz poj- dem!« reče Ognjanov odločno.

»Kako? Hotel bi priti v Belo Cerkev?« zakliče doktor osupnjen: »to bi bila sedaj go- tova nespalet. Sedaj je v Beli Cerkvi vse sam ogenj... Tam izpostaviš življenje v go- tovo smrt!«

»Doktor, tebi je znano, kako malo se bri- gam za svoje življenje, kadar se gre človeku za čast... Vsa Tosunova orda me ne ustavi... Treba mi je to mučenico, Rado, prositi, naj mi odpusti svoje okrutno obnašanje do nje, ka- tero jo je privedlo do sklepa, poiskati si smrt

kega vašega vojaka na turški meji postaviti tri može na vašo mejo! Ta odgovor rumunske vlade je izzval v bolgarski vladí skrajno nevoljo in vedno bolj prevladuje v političkih krogih mnenje, da se edini oslon Bolgarske, ki more biti odkritosrčen in gotov more nanašati le na Srbijo, vsled česar se povsod in vedno bolj naglašajo princip polnega sporazuma s Srbijo, temeljem katerega naj se ustvari močna bolgarsko srbska zveza z defenzivnim in ofenzivnim značajem.

DNEVNI PREGLED.

Z deželnim avtomobilom k procesiji. Prejeli smo: Na Telovo so povodom stolne procesije neprestano drdrali »Pred školiščo« razne ekvipaže, Baron Schwarz se je pripeljal s svojo, dvorna svetnika Elsner in Paik s svojo ekvipažo, Kar pridrdral pred stolno cerkev nenadoma velik avtomobil. V njem sta sedela dva gospoda. Vse se takoj ozre proti avtomobilu in gleda, kdo bo izstopil iz njega. Bila sta deželni glavar dr. Susteršič in njegov finančni minister dr. Evgen Lampe. Med občinstvom, ki je čakalo na procesijo, je bilo slišati besede: »Seveda, zopet deželni avtomobil in na deželne stroške.« In po vsej pravici. Dr. Susteršič in dr. Lampe bi vzbudila gotovo večje zanimanje in pozornost, ako bi se pripeljala na svoje stroške, ne pa na deželne.

Roko-čmok. Kakor se nam poroča, je bila v nekem kraju blizu Podnarta v soboto birma. K sprejemu Prevziščenega so se udeležili malodane vsi občani. Ko je dospel Prevziščen pred zbrano množico, se je pričakovalo vse kaj drugega, kakor sledeče: Izmed množice — preprosto kmetjsko ljudstvo — ni nihče hotel pokazati svoje vdanosti do Prevziščenega tako, kakor sta to storila tamonjši učitelji in njegova soproga — tudi učiteljica. Stopila sta k škofu in mu tako vdano poljubovala roko, da je to napravilo značilen vtis, posebej zato, ker se ni hotel ravnati nihče izmed zbrane množice po njih zgledu. Ne čudimo se temu dogodku prav nič, kajti na Kranjskem se pri današnjih razmerah lahko zgodi, da bi se izvajalo posledice, če bi omenjena dvojica tega ne storila. Klerikalna pest vsi danes nad učiteljstvom, in kakor se njih načelom brez-pogojno ne ukloni, tedaj jo lahko čutiš. Vendar pa poljubovanje rok ob taki priliki in popolnoma tuji osebi, morda zgolj iz hlinjenja, ni ne le nečastno, ampak tudi nemogoče in preveč suženjsko. Za to pravimo: Prav so imeli nekateri kmetiči, ki temu zgledu — niso sledili.

Gospodu Askercu se je stanje nekoliko poslabšalo, vendar je upati, da se kmalu obrne na bolje.

Nemcem na ljuho. Poročali smo že, da so češki Sokoli nameravali dne 23. t. m. prirediti v Poštorni pri Dunaju sokolski zlet. Že takoj v začetku je bilo vsled vpitja in hujkanja nemškega dunajskega časopisja pričakovati, da bo zlet prepovedan. Zlet je sedaj v resnici že prepovedan, in sicer radi tega, ker se je batil, da bi se Nemci in Čehi spopadli.

Ruski gostje v Ljubljani. Ruski učitelji in učiteljice so si včeraj v spremstvu članov in članic ruskega kružka, magistratnega zastopnika in drugih prijateljev ogledali Ljubljano. Prenočili so v hotelu »Ilirija« in »Tabor« ter so bili v vsakem oziru popolnoma zadovoljni. Pred hotelom »Tabor« so se dale dame skupno fotografirati. Ob 10. uri so se gostje sešli pred Prešernovim spomenikom, kjer so imeli priliko ogledati si mimoidočo frančiškansko procesijo. Potem so odšli na Grad, kjer so si s stolpa ogledali mesto. Ruski gostje so navdušeno občudovali lepoto Ljubljane in njene okolice. Žal, da so bile gore zamračene, in da niso mogli videti naših gor, ki dajejo pogledu z Grada najkrajše ozadje. Potem so si ogledali mesto, muzej in tilovske drevorede. Ob 1. popoldne so imeli skupni obed v hotelu »Ilirija«. Pri obedu se je razvila vesela zabava. Goste je pozdravila gospa dr. Jenkova v imenu ruskega kružka, zahvalila se je gospi Grakova, voditeljica ekspedicije. Gostje so napili slovenskemu narodu. Za prijazen sprejem in spremljevanje se je zahvalila v iskrenih besedah knežinja Natalija Obolenskaja. Dr. Lah je na to pojasnil gostom položaj slovenskega naroda, naš boj in naše slovansko mišljenje. Po obedu so zapeli naši pevci nekaj umetnih in narodnih pesmi, enako so gostje zapeli svoje narodne pesmi, ki so znane po svoji čudoviti globokosti. Ob 3. popoldne so si ruski gosti ogledali 1. mestno šolo, kjer jih je sprejel g. ravnatelj Dimnik. Naša šola in njena uprava je Rusom zelo ugajala in so se zanimali za naše šolske razmere. O. ravnatelj jim je pokazal naše mladinske liste »Zvonček«, »Naša bodočnost«, »Domače ognjišče«, pedagoško revijo »Popotnik«, Zirovnikeove narodne pesmi za otroke itd. Pojasnilo se jim je tudi o naši učiteljski organizaciji in se je razdelilo med nje nekaj izvodov »Učiteljskega Tovariša« in »Dneva«. Zelo jih je zanimala telovadnica, prepisali so si tudi štenske napise. Čas je bežal hitro in ob 5. so morali gostje že oditi — ker so odšli v Postojno. Težko se je bilo ločiti od dragih gostov, ki so se s tako ljubeznijo in iskrenostjo zanimali za vse naše razmere in naprave. Na kolodvoru je bilo slovo zelo prisrčno — in jim želimo srečno pot na nadaljnjem poučnem potovanju. Pohvalno moramo omeniti, da je dala »Zveza za promet tujcev« nekaj reklamnih letakov, albumov in zvezdnice, ki so se razdelile med goste. Čudili so se krasotam naše zemlje in so obljubili, da si na povratku ogledajo našo Gorenjsko. Skupino gostov prinese »Slovenski Ilustrovani Tednik«. Bilo nam je v radost, da smo imeli en dan v svoji sredi take mile in ljubeznive goste. Da zdravstvujut!

Z Barja se nam poroča. K eksploziji v Wöllersdorfu. V petek med 8. in 9. uro sedel sem pred lopo v šolskem vrtu. Kar začujem grozno silno eksplozijo v severni smeri. Skočim kvišku in se ozrem proti Kamniku, ker sem bil v svesti, da je morala biti najmanj kamniška smodnišnica v zrak. Stal sem dolgo in zrl kdaj zagledam nad Golovcem steber dima nastalega

vsled eksplozije. A ni bilo nič tega. Danes čitamo o eksploziji v Wöllersdorfu in tovariš M. mi pripoveduje, da se je ista izvršila točno ob 8. in 15. minuti. Ker sem slišal jaz njen grom nekaj minut pred pol 9. uro, se mi vsiljuje misel, da je bila ta eksplozija ravno od one razstrelbe. Donacija, je bilo slišati v treh pojavih, od katerih je bila srednja naravnost grozna; vsi trije deli pa so bili zvezani po silnem grmenju. Vse skupaj je trpelo okoli 15 do 17 sekund. O tem dogodku sem jaz pol ure nato pravil tovarišu M., tedaj takrat, ko ni še nihče v Ljubljani vedel o eksploziji v Wöllersdorfu. Sedaj pa: Ali je bilo ono grmenje zares odmev razstrelbe v Wöllersdorfu ali pa se je izvršila kod drugje v istem času proti severu kaka druga silna razstrelba? Naj govore znanstveniki!

Tekma med ljubljanskim nemškim moštvom in med ljubljanskim nemškim moštvom se je končala neodločno 4:4. Ljubljansko nemško moštvo je sestavljeno iz starih in mlajših članov in ima med seboj nekaj zelo dobrih sil. Proti tem so se postavili naši dečki, večinoma še mladi dijaki, ki tvorijo t. zv. drugo moštvo. Tekma je budila zanimanje in se je zbralo k nji nad 1000 gledalcev, daši so razne veselice okoli Ljubljane zvalele mnogo ljudi iz mesta. Pri nogometni tekmi pride marsikaj do veljave, kar bi sicer morebiti podcenjevali. Osebnost sila se da prav tako dobro porabiti, kakor majhna spretnost. Ko sta nastopili moštvi drugo proti drugemu, se je dalo sklepiti, da bodo naši mali dečki vendar le težko kos nemškemu moštvu, med katerimi je nekaj krepkih postav. Toda včasih telesna krepost podleže urnosti malega spretnega igralca. Nemško moštvo je podalo lepo igro — napadi so bili posebno v sredini odločni, obramba je bila sigurna in golman se je parkrat odlikoval. Naši dečki se niso ustrašili. Spustili so se navdušeno v boj. Res so bili mnogo manjši, toda v urnosti in spretnosti se jim ni dalo kaj očitati. Leva zveza je bila vzgledna, na desnici pa se je odlikoval mlajši igralec, ki je dobil za enkrat ime »žabca« in je za svojo umetnost želel mnogo ploskanja od plačujočega in neplačujočega občinstva. Po raznih dobrih in slabih slučajih je stalo na koncu prve polovice ugodno za Nemce 2:1. Po presledku pa so se naši junaki ujunačili in so takoj v prvi minuti poravnali. Toda nekaj minut na to so Nemci napravili gol prav tako lahko kakor preje naši. Pri obeh straneh se je kazala mala utrujenost. Vendar so se ponovili tu in tam lepi napadi. Iz gneče pred nemškimi vratmi je nastal za naše gol, ki ga Nemci niso hoteli priznati, češ da je »roka« pomagala. Sodnik je popustil in je priznal aut. To je občinstvo nekoliko razburilo, par klicov in žvižgov — toda igra se je nadaljevala. Nekaj minut na to pa je bila »mala roka« pred našim golom in Nemci so iz nespornosti imeli svoj dobiček. Zopet nekoliko godrnjanja in nekoliko protestov, igralo se je potem do konca brez uspeha, navdušena mladina je na koncu zaplavila igrišče in sodnik je razglasil rezultat 4:4, kar je bilo od obeh strani z navdušenjem sprejeto. Tekma je bila za nas zato zanimiva, ker je nam pokazala, da imamo v mladini mnogo prav dobrih mladih sil, ki bodo lahko visoko povzdignile slovenski nogometni šport.

Veselica Savske C. M. podružnice, ki se je vršila včeraj pri Kunaverju v Zirovnici, se je krasno obnesla. Udeležile so se vse podružnice iz okolice. Peto je pevsko društvo »Sava«, igrali so tamburaši jeseniškega Sokola. Postrežbo in drugo v Kunaverjevi gostilni so vsi hvalili. C. M. družbo je zastopal g. župnik Berce, ki je dobil lep šopek. Veselica je krasno uspela.

Zalosina konjska smrt! Včeraj popoldne je bilo v Orlovi ulici, ko se je oglašila uboga konjska para? »Ti, Jaka — jaz kar nič več ne morem!« — »Luca, le še malo potrpi — saj sva skoraj na cilju; tamle prebrnemo tale voz, ki je danes zadnji, potem pa hajd domu po zasluženem plačilo!« — »Ne — Jaka! Moj cilj je tu in moje plačilo tudi,« zdihnila je še Luca pa se zleknila v cestni prah ter stegnila vse štiri od sebe, oziraje se z zadnjim solznim pogledom na poleg stoječega »Fuksa« — in konec je bilo Luce. Jaka je razpregel rjavca, odel mrtvo Luce z odejo pa je odšel po mrtvaški voz k firmi »Pomp de Funebre cavaliere«. Usmiljeni hlapec in uboga Luca sta bila menda Zidanova.

Mestna zastavljalnica naznaja, da se vrši dražba v aprilu mes. 1911 zastavljenih dragocenosti (zlatnine srebrnine itd.) kakor tudi v juniju 1911 zastavljenih efektov (blaga, perila, koles itd.) dne 12. in 13. t. m. v uradnih prostorih od 8. do 12. dopoldne. Obenem se opozarjajo stranke, da zastavljalnica ne jamči za nepravilnosti provzročene po posredovalkah oz. posredovalcih.

Vsi bratje odborniki pripravljalnega odbora »Narodno-socialne Zveze«, »Zveze jugoslovanskih železničarjev« in »Bratstva« se opozarjajo, da se vrši v sredo 12. t. m. ob pol 8. zvečer v društvenih prostorih zelo važen skupen sestanek. Bratje, opozarjate eden drugega na ta sestanek, da se ga vsak, kdor ni službeno zadržan, udeleži. Tedaj v sredo zvečer. Na zdar!

Slovenska šolska Matica v Ljubljani priredi v počitnicah 14dnevni učiteljski tečaj, čegar program smo svoječasno že objavili. Tečaj je popolnoma zasiguran, ker se je javilo zadostno število udeležencev. Odbor sprejema tudi še nadaljne prijave. Denarni prebitek tega tečaja se razdeli koncem tečaja med udeležence po enakih delih. Odbor.

Radovljiska podružnica »Slovenskega planinskega društva« priredi ob lepem vremenu dne 4. avgusta t. l. veliko planinsko veselico, katere se ob slabem vremenu preloži na dan 11. avgusta. Planinski pozdrav!

Kinematograf »Ideal«. Danes zadnji dan krasnega sporeda. Omeniti je posebno drami »Past« in »Katera je kriva«. Za smeh skrbijo: Fric, Piefke in Moric. Jutri sijajna humoreska z Max Linderjem. Zadnja predstava na vrtu.

»Vilanova koč« na Begunjski se odpre dne 29. t. m. Odbor je sklenil, da imajo dijaki v koči prsto prenočnino. Vsi člani planinskih društev, katerekoli narodnosti in člani sličnih

društev, ki se izkažejo z društveno legitimacijo, imajo v koči taiste olajsave kakor člani »Slovenskega planinskega društva«.

Koliko se je skuhalo v preteklem letu piva? V celi Avstriji se je lani skuhalo 20.745.841 hektolitrov piva, t. j. za 762.840 hektolitrov več aego leta 1909. (To leto se ga je skuhalo 19.983.001 hl.) Največ ga skuhajo Čehi in sicer skoraj polovico: 9.783.700 hektolitrov. Od leta 1909. so skuhali Čehi 77.909 hektolitrov več. Na Moravi se je skuhalo 1.805.460 hektolitrov, v Sleziiji 14.850 hektolitrov, v Galiciji 1.437.535, na Nižavstrijem 3.574.333 hektolitrov (t. j. za 257.535 hektolitro več nego leta 1909.). Število hektolitrov je padlo na Solnograskem, Koroškem, na Kranjskem, na Tirolskem in v Bukovini. Najmanj piva skuha Kranjska, namreč 74.369 hektolitrov. — 42 pivovarov je lani skuhalo po več nego 100.000 hektolitrov, med temi je bilo 8 čeških. Največ ga skuha mestni pivovar v Plzni in Smichov.

Potovanje ruskega carja v Moskvo. Ruski car Nikolaj namerava v kratkem odpotovati v Moskvo. Ker vlada čisto nič ne zaupa domači policiji, prevzame za časa carjevega potovanja poveljstvo nad policijo in vso stražo pariški policijski prefekt Lepine, ki odide že te dni v Moskvo.

Nevarne zarote. V Varšavi bi se imela otvoritev nove stolne cerkve izvršiti na najslavnejši način. V to svrhu je nameraval prisostvovati slavnosti sam ruski car, ki je pa svojo prisotnost sedaj nenadoma odpovedal. Policija je prišla namreč na sled nevarnim zarotam proti carju. Za časa blagoslovljenja cerkve so hoteli revolucionarji spustiti cerkev v zrak. Glavna cerkvena vrata so bila podminirana s smodnikom, v cerkvi sami pa so našli v tleh več bomb. Policija je odredila obširno preiskavo in aretirala že sedaj nebroj oseb, pri katerih je našla več zelo zanimivih pisem.

Bolezen ruske carice. Ruska carica je že dalje časa nevarno bolna in je težko upati, da bi kedaj popolnoma okrevala. Carica je vsled neprestanih skrbi za življenje svoje družine tako nervozna, da je njeno zdravje vedno slabše.

Nezgoda saškega kralja. Saški kralj je pri reviziji čet padel s konja in zadobil na desnem zgornjem stegnu težke poškodbe. Ker ni mogel takoj vstati, so ga takoj odpeljali v bližnjo kraljevsko vilo, kjer je zadobil prvo zdravniško pomoč.

Kuga v Marseilu. Na parniku »Valle de Ciotat«, ki je prišel iz Kitajskega, so zdravniki izsledili dva slučaja kuge. Oblasti so radi tega odredile obširne zdravstvene odredbe.

Zverljaka mati. Orožniki so v Solnoku aretirali hčerko posestnika Viraga, ki je svoje novorojeno dete umorila in zakopala na dvorišču. Julijana Virag je že pred štirimi leti umorila svojega novorojenčka in ga ravnatoko zakopala na dvorišču. Ker ji je oče pomagal pri delu, so tudi njega aretirali.

Obglavljen. Na dvorišču novega poslopja deželnega sodišča v Lipskem so včeraj obglavili morilca Klemena, ki je bil pred poroto radi amora nekega trgovca s cigarami obsojen na smrt.

Pretep med dvema dijakoma in oficirjem. V Krakovu sta se dva gimnazijska dijaka zletela v nekega oficirja. Tekom prepira je oficir potegnil za sabljo in enega dijaka lahko ranil, nakar se je podal v vojašnico. Dijaka sta alarmirala občinstvo, ki je postalo tako razburjeno, da je hotelo udreti v vojašnico. Konečno je vojaška straža ljudstvo prepodila z nasajenimi bajoneti.

Žepni ropar. Ko se je ravnatelj dr. Bandrowski iz Lvova podal včeraj s svojo soprogo na sprehod, je hotel neki razbojnik njegovi gospe iztrgati iz rok ročno torbico in je zajedno izstrelil iz samokresa več krogeli. K sreči ni nikogar zadel. Gospa Bandrowski je v silobranu istotako potegnila za samokres, nakar je razbojnik pobegnil.

Aretirani morilec. Začetkom meseca decembra lanskega leta je bil v občini Nusta na Ogrskem tamošnji župnik Komora umorjen na naravnost zverinski način. Komora je podedoval pred dvema letoma po svojih starih 100.000 K. Od tega denarja je razdal 40.000 K. občinskim revežem. Orožniki so sedaj pri ciganu Horvatu izsledili več sumljivih dragocenosti in ga takoj aretirali. Horvat je priznal, da je dragocenosti ukradel župniku Komori, katerega je napadel v spalnici in s sekiro ubil.

Tri tragedije v eni vasi.

Prokletstvo materine vzgoje.

(Konec.)

Pogubonosni sad napačne vzgoje se ne opazi kmalo kje tako lahko, kakor ravno v novomeški okolici. Mladina v najnežnejši dobi je v pretežnem delu do kraja izprijena. Pri odrasli mladini se ta izprijenost izraža v surovosti, ki jej ni para na Kranjskem. Kdor ne verjame, naj si ogleda gostilne v nedeljah, naj obrača pozornost na v poznih urah domov se vračajoče. Kakor nimajo starši nobenega višjega življenskega ideala, kakor pijača in vživanje, tako ga tudi njihov zarod ne more imeti.

Pa vrnilo se k slučaju najstarejšega sina širom znane gostilne »Pri Gorenjem Kovaču« v Zabji vasi. Že omenjeno napeto razmerje med materjo in sinom je nadaljevalo svojo pot navzdoli. Sovražstvo drug do drugega je postajalo čim dalje bolj izrazovito. Prepripi so porajali ene žalostne momente, ko se lastna kri spozabi sama med seboj.

Kratko pred usodnim trenutkom je sin zopet svojo mater zaprosil za kozarec vina. Ona mu ga je trdosrčno odrekla. Prosil jo je naj mu da vsaj steklenico piva. Pa mati mu je odgovorila, da če hoče imeti pijačo, naj jo plača. Ko je sin uvidel, da z lepa ne napravi nič, vzame sekiro pa razbije vrata vinske kleti. In ko je to delo dovršil, se ga je v kleti privoščil. To pa je mater še bolj razkačilo, prišlo je med materjo in sinom do ostrega

spora, ki se je nazadnje izcimil v pretep.

Mati je takoj nagrozila, da sina izroči žandarjem in je zahtevala, da ga morajo gnati oklenjenega. Sosedje so mater prosili, naj ne povzroči te sramote sinu tako znane hiše, in obenem tudi sama sebi. Toda mati je bila gluha za vse te opomine.

Poklicala je ključavničarja in tesarja, da sta popravila razbite vrata. Ko je sin videl, da je mati napajala enega obrtnika z vinom, ga je zopet zgrabilo. Šel je v klet, si tamkaj natočil vina in ga še ponujal tesarju, češ, meni mati ni privoščila kozarec vina, zdaj ga pa razdaja, tega bi ne bilo potreba, če bi me bila mati uslišala. Če ga mati drugam razdaja, zakaj bi ga jaz ne pil. In sin si ga je zopet privoščil tudi tesarja ni pozabil.

To pa je mater le še bolj razburilo. Prišlo je zopet do spopada med materjo in sinom. Mati je zahtevala, da morajo orožniki sina vklejenega odgnati v zapor. Najbrže so orožniki sami izpredvideli, da je glavna krivda na materi, zato ji želje niso izpolnili, da bi sina uklenili v verige. Sin je šel čisto mirno ne vklejen z orožnikom. Dočim so njegove sestriske jokale, ko jim je orožnik brata odgnal je mati škodoželjno rekla, naj ga le odžene iz zapra, da bo imela vsaj mir pred njim.

Tako se je za enkrat končal del te tretje tragedije v Zabji vasi.

Imena ulic.

Pokojni prof. Vrhovec — Bog mu da, nebesa — bil je dober profesor, res je rad pil cvček, pa je znal tudi pero obrniti — se je nekoč v šoli zelo razjezil nad tem, kako v Ljubljani izpreminjajo ulična imena. Posebno je bil hud, da se je izpremenila Slonova ulica in Spitalska ulica. To sta bili dve stari ljubljanski ulici, ki sta bili v zvezi z zgodovino našega mesta. Prof. Vrhovec je bil najboljši naš mestni zgodovinar in je poznal Ljubljano, kakor malokdo drugi. Rekel je: Izpreminjati lahkomiselno imena ulic je prav tako nesmisel, kakor če se brez prevdarka podirajo stara zgodovinska poslopja — kakor je bilo n. pr. staro licejsko poslopje. Na vse zadnje bom doživel, da se bom peljal po ulici — zaradi bolezni v nogah se je prof. Vrhovec vozil po ulicah v ročnem vozčku — in bom namesto starih lepih zgodovinskih imen — enkrat zagledal Andrejkovega Jožeta ulice, Aleševčeve ulice itd. To se pravi, da nimamo nobenega smisla za zgodovino domačega mesta.

Mož je imel prav. V nobenem mestu se ne gospodari v tem oziru tako brezobzirno, kakor v Ljubljani. Nobene zgodov. tradicije nam niso svete! Kako se nasprotno v drugih mestih skuša ohraniti, kar je vredno, da se ohrani. Saj je v onih delih mesta dovolj za nove stavbe in za nova imena ulic.

Pred par leti se je hotelo izpremeniti ime »Gospoke ulice«. Ne gre za to, ako se proti temu pritožita meščana Kregar in Stefe — češ da bi nove ulične table provzročile nove stroške — ampak zato gre, da se stara imena ulic puste in da se ne izpreminjajo. Zaslužnim možem se lahko izkaže čast s tem, da se pe njih imenujejo nove ulice v modernem delu mesta.

To mi je prišlo na misel sedaj, ko se zopet prekrstili Gruberjevo cesto. Ne gre za to, kako so jo prekrstili, ampak, da so jo sploh prekrstili. Kako pa bodo izgledala imena ljubljanskih ulic, ako pojde tako naprej in jih bomo pri vsakem obisku izpreminjali? Ali nimamo sploh nobene ljubezni več do zgodovine svojega mesta? Ali mislite, da je moderner boljše od starega? V uličnih imenih je zakopana zgodovina mesta, in kdo ve, če ni ta za nas bolj slavna, nego sedanost. Zato jih je treba ohraniti, ne pa odpravljati. V. T.

Izpred ljubljanske porote.

Ljubljana, 8. junija 1912.

Uboj v Zagorju.

V soboto popoldne je bilo končano drugo letošnje porotno zasedanje v Ljubljani. Na zatožni klopi je sedel 42letni topilniški mojster iz Zagorja, Ivan Ranzinger, oče osmih otrok, obtožen radi hudodelstva uboja.

Predigra.

Na praznik Sv. Jožefa, dne 19. marca t. l. se je vračal Ivan Ranzinger iz steklarne iz dela. Na potu proti domu ga nenadoma napade več fantov, ki so metali vanj kamenje. Ranzinger se za to ni zmenil, ampak je šel direktno domov k večerji. Po večerji je vzel za slučaj, če bi ga na cesti napadli, s seboj bikovko in odšel zopet na delo. Ko je prišel zopet na cesto, se nenadoma zopet vsuje nanj kamenje. Ranzinger si tega ni mogel razlagati, ker ni nikomur storil ničesar. Zalega. Pozivljah je fante, naj mirujejo in šel proti rudniški restavraciji. A metanje kamenja je vedno ni hotelo prenehati. Ranzingerja je zadelo več kamnov, eden tudi na ustnice. Vsled tega je zavrela v njem kri in je skočil pred vrata restavracije, kamor je pobegnilo več fantov.

Uboj.

Na vprašanje, kdo je metal kamenje, ni dobil nikakega odgovora. Kar skoči k njemu Janez Kokalj in ga sune z dolgim nožem za vrat. Zraven Janeza Kokalja je stal še Jože Kokalj, ki je v istem trenutku segel z desno roko v žep. Ranzinger je postal radi tega silno razburjen. Bal se je za svoje življenje, ker je mislil, da ga bo napadel še Jože Kokalj. Zato je zgrabil za svojo bikovko in ga udaril z vso silo po glavi. Jože Kokalj se je zgrudil na pragu restavracije nezavesten na tla. Imel je prebito lobanjo in ni mogel govoriti. Pryo pomoč so mu dali v Zagorju, nakar so ga prepeljali v deželno bolnico, kjer je za poškodbo umrl že naslednjega dne. Ranzinger je odšel po dejanju na delo.

»Kotiznica mu očit, da je izvršil svoje...
janje v sovražnem namenu in da je Jožeta
Kokalia namenoma ubil. Ranzinger sam
prizna svoje dejanje, odločno pa zanika, da bi
izvršil uboj namenoma in v sovražnem na-
menu. Bil je od sil razburjen; v takem strahu
za svoje življenje je zgrabil za bikovko in uda-
ril Jožeta Kokalia, a ga je žalibog prebudo-
del. Priče so vse potrdile, da je Ranzinger
jako miroljuben in jako trezen človek, da le
redkokdaj zahaja v gostilno.

Porotniki so vprašanje o krivdi, gled-
uboja enoglasno zanikali vprašanje o preko-
račenju silobrana s 7 proti 5 glasovi, nakar
je sodni dvor Ranzingerja opustil. Obtoženca
je zagovarjal dr. Fran Novak.

„Miklova Zala“ pred ljub- ljanskim sodiščem.

Ko je izšla v založbi »Kotliške Bukvarne«
Danilova dramatizacija Skotove povesti »Mi-
klova Zala«, oglašil se je takoj g. Jakob Spicar,
pisatelj na Jesenicah, ki je v odprtem pismu
pred javnostjo dokazoval Danilo, da njegova
»Miklova Zala« ni njegova ampak Spicarjeva.
Danilo je imel del časa Spicarjev rokopis v
roki, ker je vodil upravitelje na Jesenicah in
v Ljubljani, ter dobro poznal vse delo. Isto je
javil g. Spicar tudi »Kotliški Bukvarni«, kjer
je g. Danilo očital plagijat in kršenje avtorskih
prav. »Kotliška Bukvarna« je ustavila pro-
dajo že izšlo knjige, ter pozvala g. Danila na
odgovor. G. Danilo je res napisal dolgo opra-
vičilo, katerega pa nista hotela »Slovenec« niti
»Mik« priobčiti. Nato je g. Danilo vložil tožbo
radi žaljenja časti potom očitavanja plagijata
in kršenja avtorskih prav.

Včeraj dopoldne se je vršila ta razprava
pred precej številnimi poslušalci, med katerimi
so bili zastopani slovenski literati in igralci.
Razpravo je vodil okrajni sodnik Graselli, ki
je skušal najprej doseči pomirjenje. G. Danilo,
ki je pri razpravi sam navzoč, izjavi, da je na
sporazum pripravljen, ako Spicar prekliče vse
trditve glede plagijata, kar pa g. Spicar po
svojem zastopniku dr. Zupančiču odkloni.

Spicar nato predloži po svojem zastopniku
predlog glede dopustitve dokaza resnice glede
svojih trditve o plagijatu, in sicer temeljem
svojih rokopisov »Miklova Zala« ter Danilove
knjige, kar naj pregleda kot izvedenec profesor
Funtek, dalje prilaga pismo pisatelja Meška, v
katerem ta povdarja očitnost Danilovega plagia-
ta, pismo g. Danila, v kateri govori ta sam
o »Tvoji, oziroma moji Zali«. Da se pa dokaže,
da g. Danilo ni preveč izbirčen v izbiri svojih
sujetov, predlaga tudi zbirko koroskih narod-
nih pesmi, katerih se je posluževal g. Danilo pri
pisanju svoje brošure »Predtržani, Prešeren in
drugi svetniki v gramofonu«. Zapriče se
poslovodja »Kotliške Bukvarne«, ki potrdi, da
je šlo pismo g. Spicarja, pisano iz odvetniške
pisarne, skozi več rok, da je torej tožba glede
žaljenja časti opravičena. Nato sodnik poda be-
sedo g. Danilu, ter naj ta navede svoje pri-
pombe glede predloženih dokazov.

G. Danilo začne svoj pletleč z mogočnim
glasom, a ga sodnik takoj ustavi, češ, da naj si
prihrani zadnjo bombo za poznejši čas. Danilo
pa le še nadaljuje, dokler ga sodnik ponovno
ne ustavi, ter stavi nanj nekaj vprašanih, tekom
katerih Danilo prizna, da se pred upraviteljo
Spicarjeve drame ni bavil z idejo, porabiti
istega sujeta, pač pa šele po ljubljanski upri-
zoritvi, ko je že do dobrega poznal »Miklovo
Zalo«. To Danilovo izjavo pusti zastopnik go-
spoda Spicarja sodno protokolirati.

Nato sodnik v svrhu izpeljave dokaza res-
nice pripusti vse stavljen predloge ter preloži
obravnavo na poznejši čas.

Tekom obravnave je bilo skrbjeno tudi
za zabavo številnih poslušalcev, ki so se za-
prijeli za to obravnavo, ki je doslej pri nas še
edine vrste. O nadaljevanju obravnave še ob-
stojno poročamo!

Prosveta.

ZVEZA SLOVENSKE LJUDSKIH KNJIŽNIC.

Po vseh slovenskih pokrajinah je veliko
števílo »Čitalnic«, »bralnic« in podobnih dru-
štev, ki bi lahko vsa imela svoje ljudske knjiž-
nice. Nekatera teh društev imajo tudi res lepo
urejene knjižnice; velika večina takih čitalnic
pa je izgubila svoj pravi namen, ter se je pre-
levila v zgolj zabavna shajališča. Zeleti bi bilo,
da bi se slovenske čitalnice zopet spomnile, da
so bile ustanovljene v prvi vrsti za čitanje
knjig in časopisov ter za poljudna predavanja.
Ko bi pogledali v sobo kakoga takega »slav-
nega« bralnega društva, bi videli nemara, da
se revije in knjige ne dajo vezati, nego leži vse
to literarno blago zamazano, raztrgano, zapra-
šeno in razmetano po vseh kotih, navadno pod
streho mišim v hrano. Naše beletristične re-
vije in knjige »Matice Slovenske« in »Družbe
sv. Mohorja« lahko pogosto najdeš tudi na
straniščih.

Tako piše A. Aškerc v članku »Ljudske
knjižnice« v »Ljubljanskem Zvonu« leta 1901.

»Naši zapiski« leta 1906., št. 11, priobčujejo
pod šifro »Razno« sledeče:

»Akademija«, ljudsko izobraževalno dru-
štvo v Ljubljani, je priredila v drugem poslov-
nem letu (1905/06) 22 predavanj. V zvezi s
»Prosveto« in s »Sokolom« je pripravljena
odviti in za prvi čas tudi opraviti javno
ljudsko knjižnico v Ljubljani, ako dobi od ljub-
ljanskega mesta potrebno denarno podporo za
otvoritev in nadaljevo vzdrževanje. Da postane
»Akademija« centrala vsega poljudno izobra-
ževalnega dela na Slovenskem v smislu mo-
derni znanosti in modernega svetovnega nazi-
tanja, so se izpremenila pravila v toliko, da
morejo biti tudi društva in korporacije redni ali
zredni člani.

V načrtu za prihodnje delo »Akademije«
so delavske šole, počitniški vsenčlanski kurzi
in reformiranje čitalnic in bralnih društev.

»Naši Zapiski« leta 1907., stran 175., pod
šifro »Razno« prinašajo naslednje:

V Ljubljani se je otvorila »Simon Gregor-
čičeva javna ljudska knjižnica in čitalnica«.

Za prihodnost podaja poročilo »Akade-
mije« sledeči načrt:

Poleg predavateljstva in izobraževalnih
kurzov nastopaj knjižničarstvo. Sedanja oblika
čitalnic in bralnih društev ne zadošča in ne od-
govarja zahtevam. V njih veje več ali manj ari-
stokratski duh, ki zapira pot izobrazbe širšim
slojem. Reformiranje izobraževalnih društev,
knjižnic in čitalnic v smislu javnosti je ena iz-
med glavnih nalog izobraževalnega dela.

Pri vsem je treba koncentracije. Centrali-
ziranje izobraževalnih društev je utemeljeno z
duševnega in gmojnega stališča. Ljudska iz-
obrazba v smislu predavanja, knjižnic, čitalnic
in poučnih tečajev itd. je mogoča sistematično
le, ako so dane duševne sile in gmojni pripo-
moči. Oboje je potrebno in se dosega le z dru-
ženimi močmi. To je kategorični imperativ za
vsako organizirano delo.

Aškerc ima v svojem članku čisto prav.
Glede knjig in časopisov vlada skoro po vseh
društvih grozna zanemarjenost.

Ustanovljena Simon Gregorčičeva javna
ljudska knjižnica in čitalnica v Ljubljani s pod-
poro slavne ljubljanske mestne občine propeva
kar najbolje. Knjig šteje nad 4000. Izdaja letno
katalog za svoje obiskovalce. Od ustanovitve
leta 1907., pa do 31. decembra 1911. se je iz-
posodilo okrog 80.000 knjig. Natančnejšo sta-
tistiko priobčim ob priliki.

Glede centrale, ki naj bi postala »Akade-
mija« v izobraževalnem delu, rečem toliko, da
je vse ostalo le na papirju, kakor tudi vsi lepi
načrti o nameravani reformi čitalnic in bralnih
društev.

Knjižničarstvo se pri nas prav nič ne goji.
Enkrat je izdala »Prosveta« vzoren katalog za
knjižnice in to je vse. O reformiranju ne mo-
rem konstatirati prav nobenega uspeha, in to
iz prav umiljivega vzroka, ker se reformo ni
nikjer poskušalo vpeljati.

Koncentracija. Dobrobit koncentracije je
enoten sistem izposojevanja knjig. Simon Gre-
gorčičeva knjižnica v Ljubljani ima sistem
izposojevanja, ki se je povsod najbolje in naj-
praktičneje obnesel.

Skupen in natančen pregled o delovanju
in stanju knjižnic. Do sedaj sploh ne vemo,
koliko knjižnic je po deželi in kako vršijo svojo
nalogo.

Financijska korist bi bila o tem, da bi se
petom zadrževale nakupovale knjige mnogo ce-
neje in ravnotako bi bili stroški za vezavo
mного cenejši. Sploh rečija mnogo praktič-
nejša, preglednejša in cenejša.

Ker pa nimajo razna izobraževalna dru-
štva prepotrebnih sredstev za vse one za-
hteve, ki so navedene pod točko c, kaže vse
na to, da se naj razvijejo v prvi vrsti dobro
organizirane ljudske knjižnice. In to se da do-
seči le potom centrale. Po mojem mnenju bi
bila v to najpriladnejša Simon Gregorčičeva
ljudska knjižnica v Ljubljani. Seveda bi bilo
pri tem zaletati, da se manjše knjižnice v Ljub-
ljani po raznih političnih društvi priklonijo
Gregorčičevi knjižnici, da na ta način se vsaj
ena knjižnica razvije o potrebi sedanega časa.
Male društvene knjižnice itak nimajo dovolj
sredstev, da bi se izpolnjevale tako, kakor za-
hleva čitanje željno ljudstvo. Ker pa je naloga
političnih društev v Ljubljani širiti kulturo, bi
si usojal predlagati, da votirajo cenjena na-
predna društva bodoči centrali slovenskih
knjižnic vsakoletno podporo.

V imenu dobre stvari same pozivlja pod-
pisani vse knjižnice in čitalnice in vsa ona
društva, ki imajo knjižnice in čitalnice, akade-
mijo, posebno pa naša akademična ferijalna
društva »Prosveta«, »Vesna«, »Balkana« na
pripravljeni odbor Zveze slovenskih knjižnic
v Ljubljani, Wolfova ulica 10/1, na 29. junija
ob 10. uri zvečati.

Povabljene so vse knjižnice in čitalnice
iz vsega slovanskega ozemlja. Uljudno prosim,
da bi se me preje obvestilo po dopisnici, ka-
teri g. odposlanec bo zastopal knjižnico ali
čitalnico.

Na sestanku se bo ukrenilo vse potrebno
za takojšnji ustanovitev Zveze slovenskih
ljudskih knjižnic.

Se enkrat pozivljam, da se vse knjižnice
in čitalnice, posebno iz mest, trgov in obrtnih
krajev, udeležijo tega sestanka. Ker ustano-
vitev knjižnične zveze je dalekosežnega po-
mena za razširjenje prosvete med našim
ljudstvom.

Štefan Knavs, knjižničar. (Simon Gregorčič-
eva knjižnica v Ljubljani.)

Najnovejša telefonska in brzjavna poročila.

ATENTAT NA CUVAJA. — ODDELNI NA- ČELNIK HRVOJČIČ MRTEV.

— Zagreb, 10. junija. Atentat na kraljev-
skega komisarja Cuvaja je zahteval že svojo
drugo žrtev, danes je umrl oddejni načelnik
za uk in bogočastje banski svetnik pl. Hrvojčič,
ki so ga zadel Jukičeve krogle mesto Cu-
vaja. Hrvojčič sta zadela oba strela, ki jih je
Jukič oddal proti avtomobilu v vrat in sta pre-
drli tilnik in se zarili v možgane. Hrvojčič, ki
je bil nezavesten, je pustil Cuvaj izločiti iz
voza, sam se je pa hitro odpeljal v banski dvor.
Ranjena so najprej prenesli v stanovanje
vseučilišnega profesorja Gorjanovića, od tod
pa z rešilnim vozom v bolnico. Zdravniki so
tako konstatirali, da je rana smrtna, ker so
ranjeni možgani. Podvzeli so operacijo, ki pa
je bila brezuspešna, načelnik Hrvojčič je po
težkem smrtnem boju umrl. — Časopisi, ki
so poročali atentat, so bili konfiscirani, je
uradni list je prinesel obširno poročilo. Poli-
cija je tekom popoldneva aretirala vse bosan-
ske dijak, ki so bili v Zagrebu in odredila
hišno preiskavo v predststvu mladohrvat-
ske dijaške organizacije, kateri je pripadal
atentator. Vendar so bile aretacije in pre-
iskave brezuspešne, ker se ni moglo doslej
dokazati, da bi bil atentat dogovorjen, in da
bi imel atentator sokrivcev. Zmislil in izvršil
je atentat popolnoma sam. Atentatorja je za-
grabil seveda nek trgovski sodrudič v tre-
nutku, ko se je Jukič hotel ustreliti, sodrudič
je mislil, da ima pred seboj blazneža, izvil mu
je revolver malo browning-pistolet, ki se je
tudi sprožila, a strel je šel v zrak, zgrabil je
atentatorja za roke, v tem trenutku je prile-
tela policija in zvezala Jukiča, ter ga odpeljala
na policijsko stražnico. Tam je bil v začetku
tako razburjen, da je na vsako komisarijevo
vprašanje odgovarjal le s klici: Živila Hrvat-
ska! Nato je povedal jasno in odkrito, da je
sklenil ustreliti Cuvaj, da obžaluje, da je zadel
nedolžnega. Za atentat se je odločil, ko je
čital o dogodkih v ogrskem parlamentu. Na-
pram tovarišem se je izjavil, da je žalostno,
ko se v vsi hrvaški ne najde človek, ki bi ob-
računal s Cuvajem tako, kakor je Kovacz s
Tiszo, samo da bi imel lepši uspeh.

ČRNOGORSKI KRALJ NA DUNAJU.

Dunaj, 9. junija. Črnogorskega kralja je
sprejel cesar v spremstvu mnogih članov ce-
sarske hiše. Pri svečanostnem dinju je cesar
povdarjal prijateljske vezi med Avstrijo in
Črno goro, ter želel enakih tudi v bodočnosti.
Kralj Nikita je sprejel v avdienci zunanega
ministra Berchtolda in diplomatski zbor. Cesar
je svojega gosta imenoval imenitnikom
55. pešpolka iz Tarnopola. Jutri se vrne Nikita
preko Trsta v Cetinje.

SŁUŽBENA PRAGMATIKA.

Dunaj, 9. junija. Z ozirom na nasprotstva,
ki vladajo med vlado in parlamentom o vpra-

šanju službene pragmatike državnega pravi-
štva je parlamentarnakomisija poljskega kluba
sestavila posredovalni predlog, ki je sprejem-
ljiv za vlado in za parlament. Jutri predloži
Poljski posameznim strankam ta predlog, da
se izjavijo o njem. Vlada je že dobila ta kom-
promisni predlog v presojo.

ZVEZA ČEŠKIH USLUŽBENCEV PRI POŠTI PREPOVEDANA.

Praga, 9. junija. Tu bi se moral vršiti
ustanovni občni zbor Zveze čeških poštinih
uslužbencev, v zadnjem trenutku, pa je bil
občni zbor zabranjen. Predsednika priprav-
ljalnega odbora so poklicali na policijo, kjer
so mu povedali, da je ministrstvo prepovedalo
tako Zvezo. Med prizadetimi vlada radi tega
veliko ogorčenje in se žuga s pasivno rezis-
tenco.

OGRSKA.

Budimpešta, 9. junija. Danes so imeli
člani opozicijskih strank dolga posvetova-
nja, katerih sklepi so pa ostali tajni. Ve se le
toliko, da pridejo tudi jutri vsi poslanci opo-
zicije korporativno v zbornico. Izvolili so tudi
poseben odsek, ki bo po provinci prirejal
shode in razjasnil narodo-sedanjo situacijo.

SKUPNA HRVAŠKA STRANKA PRAVA V BOSNI.

Sarajevo, 9. junija. Konferenca osred-
njega odbora hrvaške stranke prava je skle-
nila združitev obeh hrvaških strank v Bosni
(Udruga i Zajednica) v enotno hrvaško
stranko prava za Bosno in Hercegovino.

OBOROŽEVANJE SRBIJE.

Belgrad, 9. junija. Srbska vlada je pred-
ložila narodni skupštini predlog, ki v nje za-
hleva dovoljenje za 2 in pol milijonski kredit
za nabavo novega orožja in municije.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Spominjajte se dijaškega društva „Domovina“!

„Učiteljska tiskarna“

v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Frančiškanska ulica šte. 8

je najmoderneje urejena in oprem-
ljena za tisk vsakovrstnih
tiskovin: knjig, brosur,
urad. tiskovin, not,
lepakov, vizitk,
in kuvert.

Litografija. - Stereotipija. - Naj-
modernejša črke in okraski.

Tisk v različnih barvah.

Najfinejša izvršitev.

Solidna in točna
postrežba.

prelesti. Sedela je poleg njega z golimi roka-
mi, z golim vratom in izpod obleke so bile
videle prekrasno oblikovane noge. Njene oči je
pokrivala žareča mokrota in trepalnice so se
razburjeno zapirale in odpirale. Passavant se
ji je zdel od hipa do hipa lepši, krasnejši.
Spominjala se je, kako jo je izpreletelo po čelem
telesu, ko je prvič uprl v njo svoje jasne oči,
ko je kakor peklenski jezdec razgal v tre-
nutku gosto gladno rokovanje. Rešil ji je bil
takrat življenje in ona ga je hotela umoriti.
Srce se ji je skrčilo prvič v strahu pred zlo-
činskim namenom in gnusom se ji je zdelo nje
početje...

Passavant ni vedel, ni slutil, kaj se godi
v nji. Mirno je sedel in mislil na bogve kaj.
Kraljičin molk ga ni vznemirjal.

— Plemič, je končno zašepetala, videč,
da mora nekaj reči, strašne reči govorite...

— Da, madame, vem da je neprijetno
marsikomu, da so mi znae stvari, ki bi jih
pravzaprav ne smel vedeti. Vem tudi, da se
nahajam sam v največji nevarnosti. Nisem
morilec, madame ve to dobro. Ali poznam pa
vse nje, ki so v zvezi z ubojem in s tem je cela
zadeva tudi zame zelo košljiva.

— In vi se hočete maščevati?

— Obljubil sem tako sam sebi in obljudil
sem njim; je sovražna usoda more onemogo-
čiti mojo obljubo!

— In imen ubijalcev mi nočete povedati?

— Ne, veličanstvo!

— Dobro, je vzklila Izabela, izrečem
jih toraj jaz! Ubijalci se torej imenujejo: Gu-
ines...

njal od časa do časa obkladke in obveze. Kra-
ljica ga je hlastno izprašala. Mož ji je zagotovil,
da tigrinja ne pogine in da se na vsak način iz-
liže. Kraljici so pritekale solze ob zagotovitvi.
Kakšne solze? ... Ali solze radosti, solze hipne
oslabelosti in razburjenosti vsled vsega to noč
že prestanega.

Pa solze so bile v vsakem slučaju odkrito-
srčne in Pasavantu se je zasmilila. Kraljica ga
je na to odpeljala v mal skrajno razkošno
opremljen salon, ki je ves blestel v dragocenih
blagih, v zlatu in umetninah.

— Sedite je dejala in pokazala na nizko le-
žišče. Blazine so se globoko podale in svila je
zašustela. Kraljica je sedla poleg njega.

— Kaj vraga mi vendar hoče, je pomislil
Passavant začuden nad toliko prijaznostjo.

Izabela se je obrnila s celim licem k ple-
miču in mu gledala v oči.

Nenadoma pa je vprašala:

— Plemič, ali ste morébiti že poizvedeli,
kateri ljudje so prepadli pred dvajsetimi leti
vašo hišo in odnesli malo Roselys, kakor ste
mi pripovedovali?

— Pozor! si je dejal Passavant. Moram
ji takoj pokazati, da se ne bojimo. — Ne, ma-
dame, je dejal glasno, misem še izslediti pre-
padnikov ali izslediti sem osebo, ki je pobrala
nesrečno, izpostavljeno Roselys in jo — rešila.

— Ah! je vzklila Izabela. In kdo je to?

— Plemenita gospa, sedaj vdova po voj-
vodi Orleanskem! je dejal mrzlo plemič.

Izabela ni trenila. Le smehljala se je.

— Kako je potem s to rečjo? Pred krat-
kem ste mi pa sami dejali, da sem rešiteljica

Po nizko reducirani ceni

prodaja

„Angleško skladišče oblek“

spomladanske obleke za gospode, dečke in otroke, ter najnovejšo konfekcijo za dame in deklice.

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Krojaštvo Ivan Kersnič

v Ljubljani 249

Sv. Petra cesta št. 32, I. nad.

najnovejše mode, solidno delo, zmerne nizke cene, znano pohvalna postrežba.

Svoje zdravje

podkupljuje in razmetavate svoj prisluzeni denar, ker Vas je podjarmila moč navade, ker pijete še dandanes drago, brezredilno, živce razburajočo kavo, čaj ali njih nadomestilo, ki niso drugoga kot barvila. Vzdrinite se, in pijte sladni čaj, to je tekoči kruh pripravljen po predpisih doktorja pl. Trnkoczy. V promet pride pod

varstveno znamko Sladin.

Sladni čaj je originalen, priprost in nov v toliko, ker daje

kri, moč, zdravje,

zato se priporoča posebno tistim, ki se čutijo bolne, oslabele, revne, namesto silno dragih Somatose, Sanatose, Biocitina, redilnih soli, mesnih ekstrakti i. t. d., ki je po obnem okusen in redilen zajtrk ali južina in prihrani 50% na denarju v gospodinjstvu. Sladni čaj naj se vzame tri četrt, mleka en četrt, sladkorja pa le pol toliko, kakor za kavo. Če tu je prihranek na mleku in sladkorju. Pri dojenčkih in otrokih kot ceno hranilo tisočkrat preizkušeno. Ravnotako pri doječih materah in dojkah. Vse to potrjujejo zahvalna pisma, ki prihajajo dnevno, kar je notarielno potrjeno. Zavoj četrt kg 50 vin. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah, tudi pri trgovcih. Sladni čaj ni zamenjati s sladno kavo. — Tovarniške zaloge v

lekarni Trnkoczy v Ljubljani

Kranjsko.

Poskusi zavoj 70 vin., ki se naj vpošljejo v znamkah v pismu. Po pošti najmanj 5 kg. Na Dunaju v lekarnah Trnkoczy, VIII, Josefstädterstrasse 25, III, Radetzkyplatz 4, V, Schönbrunnerstrasse 109; v Gradcu: Sackstrasse 3.

Učiteljska tiskarna

priporoča v nakup vsemu učitelstvu, vsem učiteljskim društvom in vsem okraj. učiteljskim knjižnicam

po vsebini in opremi krasno Ganglovo knjigo:

Beli rojaki.

Elegantno vezana knjiga stane 3 K, — broširana 2 K 60 vin., s poštnino 26 vinarjev več.

Naroča se v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

Glavno zastopstvo dunajske družbe za gradbo centralne ventilacijske kurjave s svežim zrakom

v Ljubljani, Nova ulica št. 3

prevzema vsa v to stroko spadajoča dela, kakor novo in delno vpeljavo in montiranje te kurjave v nova in stara poslopja. — Centralna ventilacijska kurjava s svežim zrakom je najidealnejša, najcenejša, najsnaznejša in najzdravejša kurjava za stanovanja, urade, trgovske lokale, vile, šole, gostilne, cerkve itd.

A. SKAZA,

glavni zastopnik za Kranjsko in Primorsko.

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8.000.000. K 800.000.

Stritarjeva ulica št. 3, (lastna hiša)

Podružnice v Spiljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

„DAN“ se prodaja v Ljubljani v sledečih tobakarnah po 6 vin. izvoda

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.
DRŽAVNI KOLODVOR.
BLAŽ, Dunajska cesta.
SEVER, Krakovski nasip.
PICHLER, Kongresni trg.
ČEŠARK, Šelenburgova ulica.
DOLENC, Prešernova ulica.
FUCHS, Marije Terezije cesta.
MRZLIKAR, Sodna ulica.
ŠUBIC, Miklošičeva cesta.
ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.
PIRNAT, Kolodvorska ulica.
ŠENK, Resljeva cesta.
KOTNIK, Šiška.
TIVOLI, na žel. prel. pri Nar. domu.
KOŠIR, Hilšerjeva ulica.
STIENE, Valvazorjev trg.
SUSNIK, Rimska cesta.
UŠENIČNIK, Židovska ulica.
KLEINSTFIN, Jurčičev trg.
KRIŽAJ, Sp. Šiška.

WISIAK, Gosposka ulica.
KUSTRIN, Breg.
TENENTE, Gradaška ulica.
VELKAVRH, Sv. Jakoba trg.
SITAR, Florjanska ulica.
BLAZNIK, Stari trg.
NAGODE, Mestni trg.
KANC, Sv. Petra cesta.
TREO, Sv. Petra cesta.
KUŠAR, Sv. Petra cesta.
PODBOJ, Sv. Petra cesta.
ELSNER, Kopitarjeva ulica.
BIZJAK, Bohoričeva ulica.
REMŽGAR, Zelena jama.
SVETEK, Zaloška cesta.
KLANSEK, Tržaška cesta.
JEZERSEK, Zaloška cesta.
LIKAR, Glince.
STRKOVIČ, Dunajska cesta.
ŠTRAUS, Škofja ulica.

V soboto, dne 15. junija t. l. izide

Deželni zbor kranjski in deželne finance.

Spisal Fran pl. Šaklje.

4 1/2 pole velike 8°. Cena mehkovezane K 1-80, s pošto K 1-90.

Spisatelj svetuje kot dober poznavalec deželnih financ deželno finančno stanje, položaj pa tudi pot k saniranju. Brošura bo vzbudila brezdvomno v vseh krogih veliko pozornost ter bo kmalu razprodana. Svetujemo osebam, ki žele imeti en izvod te knjige, naj si jo takoj naroče.

V Ljubljani, dne 10. junija 1912.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Založna knjigarna.

„DAN“ se prodaja po vseh tobakarnah po 6 vin.

tega otroka in zaprilegli ste mi zato večno hvaležnost. Torej ste se prenašli?

— Da, madame. Zmotil sem se, vi niste prava moja dobrotnica.

Izabela se ni zmenila za te besede. Njen smehljaj je postajal vedno bolj sladak in božajoč.

— Ah, škoda, torej, je dejala. Tako srečna bi bila, če bi mogla biti enkrat v svojem življenju angeli — varuh. Pa pustiva to stvar sedaj... Povejte mi plemič...

Prestala je za hip. Bila je podobna Imperiji, ki se je vedno zdržnila predno je naskočila. Naskok pa je potem sledil bliskoma.

— Ali ste morebiti tudi že izsledili pravega morilca vojvode Orleanskega?

Plemič je vzdrltel. Jasno mu je postalo, kako veliko napako je naredil, da je sledil kraljici v Hišo Saint - Pol. Ali bilo je prepozno kesati se. Pokazati je mogel kraljici edino še, da se je ne boji.

— Madame, je dejal, nimam nobenega vzroka izsledovati vojvodovega morilca. Država in kraljeva justica naj se bavita s tem. Madame, dobro vem, kaj ste hoteli reči. Da sem obdolžen ubojstva in da obsodijo mene, ako se ne najde pravi ubijalec. V vaši oblasti sem, madame, morete me dati prijeti in izročiti. Zaupal se vam in vi mi to zaupanje lahko poplačate z razžveterjenjem. Ali prišegam vam pri svoji duši, da pravi morilec ne uide zaslužen kazni. Tudi če obsodijo mene, on ne uide!

Izabela je pozorno zrla v plemiča in končno vprašala:

— Ah, Vi ga torej poznate?

— Poznam ga, madame!

Kdo je? Govorite, povejte mi njegovo ime.

— Madame, ne izdam njegovega imena biritem. Ali kaznovan bodel. Moja stvar je to, med menoj in med njim. Tudi oni, ki so mi stavili na razpolago za uboj svoje moči, poginjo od moje roke! Obljubil sem tako.

Izabela je poslušala z grozo plemiča. Ta človek torej pozna ubijalca! Ne more biti dvoma o njegovem govoru, saj pozna tudi so-krivca!

Nastal je molk.

Passavant je mirno zdel v blazinah in položil meč na kolena. Čakal je, kaj ukrene kraljica. Pa ravno tega Izabela sama ni vedela. Ni pričakovala, da se reč tako zasukne.

Že v Saitanovem brlogu je z največjo silo krotila čudne občutke, ki so vstajali v njeni duši, ko je zagledala plemiča na mizi, obsojenega na pogin. Posrečilo se ji je potlačiti vse vznemirajoče jo misli in izročila ga je čarodeju. S podvojeno silo pa se je zopet zganilo v rjeni notranjosti in čutila je, da ji sree burno utripa. Kolikrat že se je gnala kri po njenih žilah v strasnem hotenju, kolikrat že je prekipevala v razbrzdani sili, ali nikdar se ni čutila v sebi toliko sladkosti, toliko skromnega, boječega, udanega, hrepencega drhtenja, kakor sedaj, v plemičevi bližini. Sedel je ob nji miren, s prezirljivim nasmeškom na ustnicah, ali oči so mu blestele v bolestni žalosti. Sedel je ob nji miren in ji drzno odgovarjal, nji, pred katero so se tresli možje strahu in poželjenja. On pa se ni zmenil za njeno

Ker se pride dandanes pri hudi konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj kupiti ali prodati, ali ki iščejo službe, da naj inserirajo v izbornem in zelo razširjenem slovenskem neodvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.